

MINŐSÉGÜGYI KÖZLEMÉNYEK

Beszámoló a MMT "NATO tagságunk és a védelmi iparral szemben támasztott minőségbiztosítási követelmények" tárgyú Konferenciáról

Pálos Emil¹

A Magyar Minőség Társaság a Haditechnikai Intézettel együttműködve, konferenciát szervezett a címben meghatározott témában. A konferencia helyszíne a HTI színházterme volt, időpontja 1999. június 10. A választott, nagy befogadó képességű helyszín is mutatja, a szervezők az érdekeltek és érdeklődők széles körének jelentkezésére, részvételére számítottak. Tették ezt a korábbi évek tapasztalata alapján, mivel már hagyományosnak lehet tekinteni a nyár elején az MMT által e témában rendezett konferencia napokat és évente örvedetesen gyarapodott a résztvevők száma. A tények a rendezők előzetes számításait igazolták, a regisztráció során 141 fizető vendég jelenlétét állapították meg.

A rendezvény súlyát a felkért levezető elnökök és előadók személye is fémjelzte; a MH VK, HM háttérintézmények, ZMNE állományába tartozók megtisztelő kötelességüknek tekintették a rendezvény támogatását tevőleges részvételükkel.

A rendezvény vezérgondolata a Magyar Köztársaság NATO tagságából fakadó, a fegyveres erők átalakítása, a honvédelmi rendszer korszerűsítése, a védelmi képesség erősítése érdekében a magyar védelmi iparral szembeni elvárások körének áttekintése volt. **Ennek a kérdésnek sokoldalú megvilágítása érdekében a konferencia tematikája főbb témacsoportok köré rendeződött:**

- a szövetségen belüli helyünk és szerepünk, az ország katonaföldrajzi, geostratégiai helyzete,

¹ Pálos Emil mk. alezredes, HM Beszerzési Hivatal, Minőségbiztosítási Igazgatóság, Rendszertanúsító Osztály, osztályvezető

- a fegyveres erők felszerelésével szembeni követelmények és azok kielégítésnek feltételrendszere,
- a NATO egységesítési követelmények, megjelenítés és megvalósítás,
- bekapcsolódás NATO projektekbe,
- a potenciális szállítókkal szembeni minőségbiztosítási követelmények, a minőségrendszer kiépítése, felkészítése tanúsításra, a tanúsítási eljárás és annak eredménye.

A katonaföldrajzi helyzetet és adottságokat *dr. Dobi nyá. alezredes úr*, ZMNE egyetemi docens mutatta be. A hajdani VSZ tagállamként hazánk a "peremállam" jelzővel volt illelhető, a két szövetségi rendszer ütköző zónájában fekvő, de közvetlen határkapcsolatban több akkori szocialista állammal. Ma a NATO tagjaként a helyzetünket a "szigetállam" jelző írja le. Közvetlen határ csatlakozásunk nincs a védelmi szövetség egyetlen tagjával sem, az ebből fakadó katonai, ipari együttműködési, utánpótlási, kölcsönös segítségnyújtás nehézségei egyértelműek.

A hadsereg fegyverzettel, felszereléssel szembeni igényeiről és a lehetőségekről Hollósi altbgy. MH VKFH úr tájékoztatta a jelenlévőket. A költségvetési helyzet alapvetően meghatározza a lehetőségeket, a jelenlegi 1,4% GDP részesedés a tervek szerint a következő két évben növekedni fog évi 0,1%-kal. Az igények, szükségletek kielégítése során a feladatok prioritási sorrendbe állítása szükséges, a kikerülhetetlen, a szövetségi vállalásokat teljesíteni kell. Középtávú feladatként a működési feltételek javítása, a meglévő haditechnikai eszközök üzemképességének, hadrafoghatóságának feljavítása majd szinten tartása, a minimálisan szükséges NATO kompatibilitás elérése a meghatározott technikai eszközökkel, egyes kiemelt programok megvalósításának beindítása került ismertetésre. A 2010-es évekig tolódik egyes eszközök és rendszerek amortizációs cseréje. A vázoltak figyelembevételével a hazai ipar lehetőségei elsősorban a katonák egyéni felszerelése gyártásában, az ipari felújítások végrehajtásában, a NATO kompatibilitás megteremtésével összefüggő önálló vagy kooperációs munkák teljesítésében, haditechnikai fejlesztésekben mutatkoznak meg.

A katonai, felhasználói, a "fogyasztói" oldalról elhangzottakat az anyagi javak előállításában, annak irányításában, a rendszer alakításában hatással bírók előadásai követték.

A GM részéről *Takács főosztályvezető úr* mutatta be a magyar gazdaságban a védelmi ipar szereplőiként nevezett cégek helyzetét, tulajdonosi viszonyait, az irányítás és a támogatás lehetőségeit. A minisztérium a felhasználható információk megszerzésében, elosztásában, a piacra jutásban tud a szervezetek segítségére lenni.

A piaci pozíciókat jelentősen segíti a szabványos minőségbiztosítási rendszerek kiépítése, a megfelelőséget igazoló tanúsítások megszerzése, melynek költségeihez az ismertetett támogatási rendszerben jelentős GM hozzájárulás pályázható meg.

A NATO biztonsági beruházási programjával kapcsolatos tudnivalókat *Kovács mk. ezredes főosztályvezető úr* ismertette. Bemutatta a katonai infrastruktúrával szembeni követelményeket, a NATO-ban értelmezett fogalmakat, alapelveket és eljárásrendet, a NATO versenyeztetési eljárást. Kiemelten foglalkozott a biztonság és a biztonsági követelményeknek való megfelelés igazolásának kérdéskörével, a programokban részt venni kívánó cégek szemszögéből. A hallgatók számára nyilvánvaló lett, hogy a biztonsági megfelelési tanúsítvány feltételeinek való megfelelés a projektekbe történő bekapcsolódás előfeltétele.

Ugyancsak a NATO projektekbe való bekapcsolódások szükségességéről és lehetőségeiről szóltak *Ráth mk. ezredes főigazgató úr* és a Magyar Hadiipari Egyesület alelnöke, Erdei úr. Elmondták, hogy a magyar gazdaságnak jelenleg is több mint száz szervezete vesz részt valamilyen formában (beszállító, alvállalkozó, stb.) NATO tagállamokban folyó, védelmi rendeltetésű fejlesztési, gyártási és hadrendbe álló eszközök fenntartási tevékenységével kapcsolatos munkákban. A magyarországi cégek részvételét gyakorlatilag semmilyen diszkrimináció nem korlátozza, a teljes jogú tagságból fakadó egyenlő elbírálás alá esnek a magyar pályázók. A kis részesedés alapvető oka a megfelelő technikai jellegű információk hiánya: nem ismertek a konkrét igények, lehetőségek: ha ismertek, a jelentkezéshez szükséges eljárások, okmányok, illetékes szervezetek ismeretének hiánya gátolja a sikeres jelentkezést, a bekapcsolódást.

A fejlesztési tevékenység művelésének, az e téren meglévő lehetőségek kihasználásának fontosságát és a meglévő, elismerésre méltó színvonalú kapacitásainkat mutatta be sokoldalúan Ráth mk.ezredes HTI főigazgató úr, kiemelve: ezen a területen van súlya igazán annak a mondanak, hogy : **aki kimarad, lemarad!**

Az elhangzott és általános érdeklődéssel kísért előadások mindegyike adott új információt a hallgatóságnak.

Nagy várakozás előzte meg azokat az előadásokat, melyektől a mindennapi gyakorlatban közvetlenül hasznosítható, új ismereteket remélt a hallgatóság. Köztudott, hogy a termékekre, szállítók minőségrendszerére követelmények vagy követelményrendszerek vonatkoznak, a megvalósítás eredményét értékeli, a megfelelőséget tanúsítják.

Ennek a vázlatosan leírt rendszernek mindegyik eleme fontos. *Kujtárnyá. mk. alezredes úr* (HTI) a NATO szabványosítási, egységesítési tevékenységét és ennek eredményeit ismertette. A katonai, technikai, adminisztratív tevékenységekre és az anyagi eszközökre egyaránt kiterjedő egységesítési normatív dokumentumok rendszerét, a kialakításuk folyamatát mutatta be. Ismertté vált a STANAG és AP kategóriájú dokumentumok tartalma, felhasználásuk, az újonnan csatlakozó államként részünkre jelentkező alkalmazásuk lehetősége és kötelezettsége. Az előadó részletesen ismertette a NATO normatív dokumentumok hazánkban folyó feldolgozási folyamatát, hogyan lesz belőlük magyar nemzeti, nemzeti katonai szabvány, vagy a honvédelmi tárca által kezelt Egységes Védelmi Előírás, egyéb katonai szabályzó dokumentum.

A NATO normatív dokumentumok körében - a rendezvény szempontjából is - kiemelten fontos a minőségbiztosítás szakterülete. A hallgatóság a leghitelesebb forrástól, *Mikula okl. mk. alezredes úrtól* (BH), - aki az AC 250 főbizottság magyar tagjaként vesz részt az AQAP sorozat kidolgozó és fejlesztési munkáiban -, hallgatott előadást a NATO minőségpolitikájáról, a minőségpolitika megvalósításának módszereiről és eszközeiről. Bemutatásra került a Főbizottság és albizottságai tevékenysége, az AQAP 100-as, Szövetségi Minőségbiztosítási Kiadványok sorozata, az alkalmazás módja. Az előadó hangsúlyozta: a NATO a minőségkövetelmények teljesítése alapjának a kívánt szintű minőségbiztosítás megvalósítására

alkalmas szerződő fél kiválasztását tekintve; a kiválasztás a kockázat elemzés, a minőségrendszer értékelése eredményei alapján történik.

Logikai sorrendben ide kívánkozik *Toóth Elemér mk. alezredes úr* (HM EI Rt.) előadásának ismertetése, melynek keretében bemutatta, hogyan történik a szállítók felkészítése a katonai minőségbiztosítási követelmények teljesítésére, a rendszer AQP követelmények szerinti tanúsítására.

Az érdeklődők megtudhatták, hogy az AQAP követelményeknek való megfelelés alapja az ISO 9000 szabványcsalád értelemszerűen kapcsolódó tagja követelményeinek kielégítése; a katonai többlet és járulékos követelmények ezen felül értelmezettek.

Az előadások sorát a minőségrendszerek katonai követelmények szerinti tanúsítását ismertető előadás zárta, melyet *Pálos mk. alezredes* (BH) tartott. Az előadás az "5W+1H" minőségtechnika alkalmazásával színesítve mutatta be a teljes folyamatot. Maga a technika jelölése az angol szavak kezdőbetűiből áll: a folyamatok elemzésére alkalmas módszer a ki-mit-mikor-miért-hol és hogyan kérdések megválaszolásával mutatja be a vizsgált folyamatot, jelen esetben a tanúsítási folyamatot.

Az előadás során, ezen kérdéseket megválaszolva, ismertetésre került a tanúsítást végző katonai szervezet, a HM BH és minőségbiztosítási szakigazgatósága, a működést megalapozó jogszabályi háttér, a tevékenységet ténylegesen végrehajtó szakmai állomány képzettsége, gyakorlata. Szó esett a tanúsítások piaci értékéről és a birtoklásához fűződő üzleti érdekről, a közbeszerzési törvény alkalmazása esetén azok lehetséges érvényesítéséről. Az előadó végül bemutatta a tanúsítási eljárásrendet, ami alkalmazott szakmai elveiben a polgári tanúsító szervezetek működését szabályozó nemzeti és nemzetközi szabványok követelményeinek felel meg.

A konferencia előadásorozatát egy *"sikercég"*, az Ericson Távközlési Kft. bemutatkozása, a TQM bevezetése és az üzleti kiválóság elérése érdekében végzett minőségügyi tevékenységük ismertetése zárta.

A konferencia előadás sorozatának sikere a rendezőket is kellemes meglepetésként érte: a megelégedettséget felmérni hivatott kérdőívek feldolgozása során a "fogyasztói elégedettségi index" 80 % feletti értékű volt.